

Utarbeidet av:	Versjon	Dato	Avdeling
Steinar Skagemo (DIFI), Erlend Øverby (Semicolon)	1.0	2013-02-28	DIG

Semicolon case: Etablering av modell for elektronisk informasjonsutveksling

1. Bakgrunn (hjemling/behov)

Data og informasjon er kanskje noe av det mest verdifulle vi har i norsk offentlig forvaltning. Allikevel er data og informasjon innelåst i en mengde datasystemer som ikke er koblet sammen. Mange år med desentralisert IT og dupliserende IT utviklingsprosjekter i forskjellige offentlige enheter, med forskjellige tilnærminger til infrastruktur og innkjøp, og mange feilslåtte IT prosjekter, har ført til ett lappeteppe av systemer med økte kostnader og økt risiko for feiling.

En viktig oppgave for Difi/DIG er å sørge for at vi får realisert mer av verdiene som ligger i eksisterende informasjon, ved å sørge for økt gjenbruk og viderebruk. Å gjøre det enkelt å ta i bruk «den digitale plattformen»¹ og informasjonen som finnes der er en viktig del av dette. Men fortsatt er veldig mye verdifull informasjon «isolert» i ulike etaters systemer (siloeer); hva som egentlig finnes av informasjon, hvor den ligger, hvilken kunnskap den kan gi m.m., er dårlig dokumentert, og i hvert fall er ikke dokumentasjonen publisert eller enkelt tilgjengelig. Det må bli enklere å 1) *oppdage* hva som finnes av informasjon, og 2) etablere en elektronisk informasjonsutveksling mellom to (eller flere) parter slik at samfunnet kan få utnyttet informasjonens fulle gevinstpotensial.

Prosjektet er spesielt relevant for målsetning 3.10 i Regjeringens digitaliseringsprogram:

«3.10 Innsamlede opplysninger skal kunne gjenbrukes digitalt av andre offentlige virksomheter»

I tillegg vil prosjektet gi bidrag til Difis arbeid knyttet til målformuleringene 5.7 og 6.2:

«5.7 Offentlige data skal være tilgjengelige og kunne brukes i nye sammenhenger»

«6.2 Statsetater skal sende dokumenter digitalt seg imellom»

2. Prosjektets formål

2.1. Omfang

Dette prosjektet (Semicolon-caset) fokuserer på utvikling av nye rutiner for informasjonsutveksling mellom offentlige aktører gjennom en «modell for informasjonsutveksling». Prosjektet vil ikke fokusere på løsninger hvor det allerede er etablert rutiner for informasjonsutveksling, eller hvor det allerede er etablerte digitale grensesnitt for deling av informasjon. Som referanse for «scope» for når modellen skal være nyttig (for å unngå å skyte spurv med kanoner) er UDI-caset referanse (strukturerte data fra saksbehandlingsprosesser, ingen etablert teknisk tjeneste for tilgjengeliggjøring eller utveksling av elektronisk informasjon, hvilken informasjon som helt konkret skulle utveksles var ikke presist definert).

¹ Beskrivelse av hva som er den digitale plattformen (felleskomponentene)

Prosjektet skal i størst mulig grad bygge på eksisterende ”best practice” fra gjennomførte digitale samhandlingene.

Avgrensning:

- Prosjektet skal ikke gå mer inn på informasjonsforvaltning generelt, enn det som er eventuelt er nødvendig for å plassere utfordringene ved etablering av informasjonsutveksling i en sammenheng med informasjonsforvaltning.
- Prosjektet skal ikke gå mer inn på *prosjektstyring/-gjennomføring* generelt, enn det som er nødvendig for å kunne relatere det til eksisterende veiledning på området (Prosjektveiviseren). Det er det som er spesielt for informasjonsutveksling som er det viktigste

2.2. Effektmål

Når en offentlig virksomhet har identifisert at en annen virksomhet har informasjon som er av verdi for dem, men som ikke er tilgjengeliggjort elektronisk, finnes det en «kokebok» og tilhørende verktøy bestående av bl.a. maler, sjekklister og avtaler, samt dokumentasjon fra tidligere informasjonsutvekslingsprosjekter. Dette gjør det enklere å etablere elektronisk informasjonsutveksling mellom virksomhetene fordi

- det er enkelt å planlegge prosjektet;
- typiske risikofaktorer ved gjennomføringen av prosjektet er identifisert og en rekke risikoreduserende tiltak er foreslått (inkludert ivaretagelse av behov for hjemler, tilstrekkelig informasjonssikkerhet);
- ulike maler foreligger
- faren for å gjøre dobbeltarbeid er tilnærmet null;
- produktene som utvikles (dokumentasjon og/eller tjenester) blir enkle å ta i bruk av andre, senere

2.3. Resultatmål

Hovedmål:

- *Et forslag til en generisk prosess for etablering av elektronisk informasjonsutveksling mellom to (eller flere) offentlige virksomheter – en «kokebok for informasjonsutveksling».*

Forslaget bør inkludere eksisterende eller nye utkast til prosessbeskrivelser, «beste praksis», avtaleverk m.m. som til sammen kan utgjøre en «kokebok» med tilhørende verktøy (maler, sjekklister, standarder) med presisering av når de ulike verktøyene skal brukes. I tillegg kan det evt foreslås en organisasjon som kan gi veiledning/støtte i prosessen med å etablere elektronisk informasjonsutveksling, samt verktøystøtte.

Delmål 1:

Beskrive hovedtrekkene i dagens situasjon– hva kjennetegner dagens prosesser for etablering av elektronisk samhandling mellom offentlige virksomheter, hvilke hindre eksisterer, hvordan kan etableringsprosessene forbedres, og hvilken gevinst kan samhandlingen gi?

Beskrivelsen av dagens situasjon skal både dekke situasjoner der det finnes (deler av) en etablert generell prosess, f.eks. innen helsesektoren (tidligere KITH), og der parter uten felles prosess/metode har samarbeidet, f.eks. UDI-caset.

Som del av beskrivelsen er det behov for forslag til begrepsapparat som setter etablering av elektronisk samhandling i sammenheng med informasjonsforvaltning generelt, og viser ulike dimensjoner for elektronisk informasjonsutveksling (f.eks. synkron/asynkron, strukturert/ustrukturert, sanntid(kontinuerlig)/faste intervaller/hendelsestyrt, replikasjon/distribusjon av masterdata).

Delmål 2:

Vurdere behov for felles tiltak for hele offentlig sektor som prosessbeskrivelser, standarder, verktøy og kombinasjoner av dette, for å understøtte ulike deler av prosessen. Verktøystøtten skal spesielt vurderes ifm håndtering av metadata, f.eks. for spesifisering/dokumentasjon av tjenester og data

(meldingsmodeller, informasjonsmodeller, begrepsmodeller/beskrivelser etc). Det må også vurderes hvilke tiltak som kan sikre at en «modell for informasjonsutveksling» får utbredelse og tas i bruk.

Delmål 3:

Vurdere behov for eventuelle felleskomponenter, f.eks. metadatarepository, og hvilke krav og forutsetninger som gjelder for en slik felleskomponent. Konkret skal det vurderes hvilken rolle SERES kan og bør ha i denne sammenheng.

Prosjektet skal levere et grunnlag som gjør det mulig å fatte beslutning/gi anbefaling om bruk av felleskomponenter som SERES når offentlige virksomheter skal samhandle elektronisk.

Delmål 4:

Lage kriterier for og vurdere kost/nytte av de ulike tiltakene som vurderes i delmål 2 og 3 – sett opp mot et 0-alternativ som tar utgangspunkt i dagens situasjon («business-caset»). Vurderingen må sees i forhold til hva som evt vurderes som rett «scope» for en «modell for informasjonsutveksling».

Legge til rette for at kost/nytte vurderinger blir del av ”kokeboken”.

Delmål 5:

Oppdatere «kokebok» på grunnlag av input fra delmål 1-4

Delmål 6:

Dersom tid og ressurser gjør det mulig så er det ønskelig at det utarbeides et forslag til beskrivelse av prosessen strukturert iht Prosjektveiviseren (Prince2), klargjort for å utvide Prosjektveiviseren med et eget «løp» for eSamhandlingsprosjekter.

Delmål 7:

Dissemination/kunnskapsdeling ... (Digitaliseringskonferansen, SemTechBiz SF, Sundsvall 42, Nokios 29-31. oktober, Samhandlingsarena til høsten ...)

Legge til rette for utviklingen av kurs i bruk av ”kokebok”

3. Beskrivelse av nåsituasjon -metode

For å få en god oversikt over nåsituasjon gjør vi en kort gjennomgang av hva en del sentrale offentlige myndigheter gjør med elektronisk informasjonsutveksling:

- 1) Erfaringer fra konkrete informasjonsutvekslingsprosjekter og lage forslag til en generisk prosess, UDI-caset + EDAG
- 2) Samle erfaringer fra etater som allerede har etablert og har erfaring med hele eller deler av en slik «samhandlingsmodell», f.eks. Helsedirektoratet (KITH), Kartverket/Geointegrasjon, Kraftsektoren, Utdanningssektoren, Skatteetaten, UDI, SSB og BR/Seres/Altinn,
- 3) Kartlegge og vurdere lignende initiativer fra andre land (OIO XML, NIEM, Semic/Core Vocabularies, eSENS, etc), identifisere suksesskriterier

For alle tre alternativene vil vi gjøre egne undersøkelser ved å se hvilken dokumentasjon som finnes tilgjengelig. Når vi har en oversikt over hvilken dokumentasjon de enkelte enhetene har i forhold til informasjonsutveksling vil vi gjennomføre et kort intervju med enhetene for å bekrefte at våre funn etter dokumentstudiene er riktig eller ev. samle dem til et fellesmøte for å vurdere resultatene..

4. Vurdering/konseptvalg

Difi må utnytte den kompetansen som er bygget opp hos andre etater. Det er derfor viktig at det som allerede er finnes av lignende prosesser, og dokumenterte erfaringer med dem, blir synliggjort og satt i sammenheng (Helsedirektoratet, Kartverket, BR/Seres/Altinn, BK XML/NK XML). I tillegg må Difi utnytte det som finnes internasjonalt på dette området (OIO XML, NIEM, Semic/Core Vocabularies, eSENS etc).

Det er begrenset med tid til å gjøre nye, egne undersøkelser, så det forutsettes at produktene bygger på allerede eksisterende dokumentasjon som er fremkommet i tidligere Semicolon-case og dokumentasjon Semicolon har tilgang til.

5. Produkter

- Dokumentasjon av nå-tilstand for etablering av elektronisk informasjonsutveksling
- Notat om felleskomponenter og anbefaling i forhold til SERES
- Forslag til «kokebok» med tilhørende verktøy for hvordan etablere elektronisk samhandlinginformasjonsutveksling
- En presentasjon med forslag til utvidelse av Prosjektveiviseren

6. Fremdrift

Se prosjektplan på <http://www.karde.no/semicolon/esamhandling>

7. Kost/nytte-vurderinger

[Legg inn de foreløpige forventinger til utgifter og økonomiske gevinster. Der det ikke er mulig å kvantifisere de økonomiske gevinstene, skal de kvalitative beskrives.]

Økonomiske hovedtall/kvalitative gevinster	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Prosjektutgifter					
Bruttogevinster					
Nettogevinster					
Kvalitative gevinster					

8. Organisering

Semicolon leder prosjektet. Difi stiller med ressurser i prosjektet samt andre som kvalitets sikrer leveransene. Semicolon styringsgruppe godkjenner leveransene.

Prosjektleder: Semicolon v/Erlend Øverby

Ressurser fra Semicolon:

- Erlend Øverby
- Per Myrseth
- Geir Jevne
- Terje Grimstad

Ressurser fra BR:

- ??
- ??

Ressurser fra Difi (prosjektmedarbeidere):

- Steinar
- Anne Gro
- Klaus - spesielt for koordinering med eSENS
- Øystein Åsnes

Kvalitetssikring fra Difi:

- Bjørn
- Kristian

9. Avhengigheter

De eksterne partene må være villige til å delta i arbeidet

10. Interessenter/målgrupper

[Nevn de antatt viktigste interne og eksterne interessentene for prosjektet]

- BR/Seres
- BR/Altinn – prosess for etablering av tjenester
- Prosjektveiviseren
- Informasjonssikkerhet (verdivurdering, tilgjengelighet)

11. Faseplan for planleggingsfasen

- Medio Februar: Detaljering av forslaget, utdyping av bakgrunn og formål (i vedlegg), samt leveranseliste, som case-beskrivelse til Semicolon styringsgruppe
- Case-beskrivelse behandlet i Semicolon-styringsgruppemøte 28. februar
- Ultimo Februar: Detaljering av prosjektplanen, ressursallokering i Difi, innsalg/forankre deltagelse hos eventuelle eksterne miljøene